

byli napadeni; vždyť nelze přehlédnouti, že jednak podle obhajoby obžalovaných byl leták objedнан právě volebním výborem čl. sociálně-demokratické strany, a že jinak, jde-li opravdu o vážné hájení veřejných zájmů, by po případě vůbec nemusilo záležeti na tom, ze které obce pachatelé pocházejí.

Leč otázkou jinou dosud vůbec neřešenou jest, zda šlo obžalovaným především o to, by byl chráněn veřejný zájem, a zda tu šlo vůbec o hájení veřejného zájmu. Nelze tu pominouti, že tu jde o leták, rozšířený krátce před obecními volbami, jehož účelem zřejmě bylo, získati hlasy pro stranu sociálně-demokratickou na úkor strany národně-socialistické. Třebaže není zásadně vyloučena možnost shody zájmu stranického se zájmem veřejným, jest si přece uvědomiti, že tu šlo o volební boj, a proto pečlivě zkoumati, zda tu byly předpoklady § 4 cit. nov. S tohoto hlediska bylo by proto ohledně prvního výroku uvažovati, zda tu nešlo jen o třenice osobní, o zájem čistě strany se týkající, neb o ohrazení se proti zneužití předsednické moci takového rázu, že i širší veřejnost mohla na tom míti zájem. Ohledně druhého projevu jest zkoumati, zda v souzeném případě záleželo pachatelům v prvé řadě na věcném odhalení nešvarů, nikoli snad jen na ostouzení nepohodlné protistrany krátce před volbami pod pláštíkem oné události. Nebude tu od místa všimnouti si toho, zda skutečně vinou zástupců národně-socialní strany došlo k poškození obecních financí, či zda se zakládá na pravdě, že kupní smlouva byla uzavřena za souhlasu členů strany sociálně-demokratické, v kterémžto případě by pak mohlo býti pochybným, zda šlo o chránění veřejného zájmu, ano bylo snad věci, dříve stranou sociálně-demokratickou schválené, dodatečně právě v době volebního boje použito jako agitačního prostředku.

Čís. 3871.

Podstata pokusu trestného činu záleží v tom, že nebylo výsledku pachatelem zamýšleného dosaženo z příčiny na jeho vůli nezávislé.

I dobrovolnému ustoupení od pokusu lze dáti vnější výraz nejen výslovným k tomu směřujícím prohlášením, nýbrž po případě i pouhým jednáním konkludentním, ba i pouhou nečinností neb opomenutím.

Pro dobrovolné ustoupení od pokusu zločinu podle § 206 tr. zák. po případě stačí, nepředložil-li pachatel faráři žádaný křestní list, ač tak učiniti mohl.

(Rozh. ze dne 13. května 1930, Zm I 860/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 31. října 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným nedokonaným zločinem dvojženství podle §§ 8, 206 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a zprostil obžalovaného podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby, že dne 15. ledna 1929 v Č., ač byl ženat, žádal na farním úřadě

jako svobodný o ohlášky v úmyslu, by vešel v manželství s Anežkou B-ovou, čímž prý předsevzal čin ke skutečnému vykonání zločinu dvojženství vedoucí, který však jen pro nemohoucnost, pokud se týče pro náhodu dokonán nebyl, a že se prý tím dopustil pokusu zločinu dvojženství podle §§ 8, 206 tr. zák.

D ů v o d y :

Podle rozsudkového zjištění přišel obžalovaný dne 15. ledna 1928 s Anežkou B-ovou a se svědky k faráři Josefu K-ovi se žádostí o předsevzetí tří ohlášek za účelem uzavření sňatku s B-ovou. Z protokolu, sepsaného se snoubenci o tomto jednání, plyne podle rozsudku, že snoubenci zamýšlejí vejíti spolu v manželský sňatek, že žádají za ohlášky zamýšleného sňatku ve dnech 22., 29. ledna a 5. února 1928 a že žádají, by byli dne 11. února 1928 oddáni, posléze, že obžalovaný k příslušné otázce výslovně udal, že je svobodný. Avšak rozsudek dále zjišťuje, že farář K. upozornil obžalovaného, že ohlášky nepředsevezme a sňatek nevykoná, dokud mu nebude obžalovaným předložen křestní list. Obžalovaný se sice zavázal, že křestní list dodatečně do tří dnů předloží, avšak neučinil tak, následkem čehož sešlo s ohlášek i se sňatku. Na rozdíl od obžaloby, která dovozovala, že k dokonání zločinu nedošlo pro nemohoucnost, t. j. proto, že obžalovaný křestní list předložit nemohl, zjišťuje rozsudek, že obžalovaný jej, jak vyšlo dodatečně na jevo, předložit mohl, jeho nepředložení mělo však podle rozsudku za následek, že farář ani nepředsevzal ohlášky ani nevykonal sňatek, že tedy farář náhodou, protože mu ona listina nebyla předložena, upustil od provedení úmyslu obžalovaného. Obhajobu obžalovaného, že od pokusu spáchat zločin dvojženství upustil dobrovolně, odmítají rozsudkové důvody úvahou, že o dobrovolném ustoupení od pokusu bylo by lze mluvit jen, kdyby byl obžalovaný dodatečně farnímu úřadu oznámil, že úmysl vejíti s Anežkou B-ovou ve sňatek změnil, což se však nestalo, proč soud shledal i v projevené vůli, i v předsevzaté činnosti obžalovaného veškeré znaky pokusu zločinu dvojženství podle §§ 8, 206 tr. zák.

Zmateční stížnost je v právu, pokud shledává rozsudek zmatečným podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. proto, že v něm je pojem »náhody« ve smyslu § 8 tr. zák. vyložen způsobem mylným i po stránce právní. Podstata pokusu trestného činu záleží v tom, že nebylo výsledku pachatelem zamýšleného dosaženo z příčiny na jeho vůli nezávislé, pro nemohoucnost nebo pro vyskytnuvší se cizí překážku nebo náhodou. Zmateční stížnost zdůrazňuje proto právem skutečnost, zjištěnou samotným rozsudkem, že obžalovaný křestní list nepředložil, ač tak učiniti mohl, dovozujíc zároveň případně, že podle tohoto zjištění bylo zcela v moci obžalovaného, by vykonal vše potřebné k vykonání zamýšleného jím zločinu, přesně řečeno, by předložením křestního listu docílil výsledku jím sledovaného, předsevzetí ohlášek, po případě i uzavření sňatku, že tedy rozsudek způsobem právně pochybeným dospívá k závěru, že farář upustil od provedení úmyslu obžalovaného náhodou, proto, že mu

listina nebyla předložena. Rozsudek přehlíží, že tato domnělá náhoda, postihnuvší podle jeho závěru faráře, byla přivoděna výhradně tím, že, jak i rozsudek zjišťuje, obžalovaný nesplnil podmínku jemu uloženou, nepředloživ křestní list, ač jej předložiti mohl. Právně mylnou je však i úvaha, kterou rozsudkové důvody odmítají obhajobu obžalovaného, že od pokusu zločinu dobrovolně ustoupil. Jako lze určité trestné činy podle okolností spáchat i pouhými činy (projevy) konkludentními, lze i dobrovolnému ustoupení od pokusu dáti vnější výraz nejen výslovným k tomu směřujícím prohlášením, nýbrž po případě i pouhým jednáním konkludentním, ba dokonce již pouhou nečinností neb opomenutím, dovoluje-li souditi s dostatečnou bezpečností na dodatečný úmysl pachatelův, že od předsevzatého jím pokusu trestného činu ustupuje. Nelze proto upříti oprávnění zmateční stížnosti, pokud dovozuje dále, že obžalovaný, nepředloživ křestní list, projevil zcela srozumitelně a zjevně pozdější úmysl nepřivoditi výkon ohlášek a sňatek s B-ovou, nýbrž naopak mu zabrániti, ano podle vývodů opřených o zákonné předpisy i o svědeckou výpověď faráře K-a, šlo tu o doklad, k předsevzetí ohlášek i k uzavření sňatku nezbytně potřebný.

Čís. 3872.

Zločin podvodu podle § 199 a) tr. zák. křivou vyjevovací přísahou ohledně součástí pozůstalostního jmění.

Jde-li o druhý případ čl. XLII uv. zák. k c. ř. s., jest účelem vyjevovací přísahy, by žalovaný přísežně udal, co jest mu známo o zatajení neb o zamlčení věci, o nichž žalobce (při vykonání přísahy) neví.

Udá-li žalovaný před vykonáním přísahy podle pravdy a úplně, co je mu známo o jmění, nebo doví-li se žalobce o něm jinak, může žalovaný bez porušení povinnosti udati pravdu, vykonati přísahu, že mu o zatajení nebo zamlčení jmění není nic povědomo.

Okolnost, že se žalovaný (čl. XLII uv. zák. k c. ř. s.) domníval, že musí přísežně udati jen takové věci, o kterých se v předchozím (sporném, nesporném a trestním) řízení nestala zmínka (že jen takové věci byly by věcmi zatajenými a zamlčenými), poukazuje po případě na skutkový omyl (§ 2 e) tr. zák.) z oboru civilního řádu soudního.

(Rozh. ze dne 15. května 1930, Zm I 610/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Táboře za dne 7. června 1929, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., nařídil však podle § 362 čís. 1 tr. ř. ve prospěch obžalované mimořádnou obnovu trestního řízení, za tím účelem zrušil rozsudek nalézacího soudu a věc vrátil soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí, mimo jiné z těchto